

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ 283/2023

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 3 Φεβρουαρίου 2023, με την εξής σύνθεση: Ευαγγελία Νίκα, Πρόεδρος, Ευθύμιος Αντωνόπουλος, Παναγιώτα Καρλή, ... Κουσουλής, Αντιπρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας, Μαρίνα Παπαδοπούλου, Όλγα Ζύγουρα, Θεόδωρος Αραβάνης, Παρασκευή Μπραϊμή, Δημήτριος Εμμανουηλίδης, Ιωάννης Σύμπλης, Αγγελική Μίντζια, Μαρίνα Τριπολιτσιώτη, Ιφιγένεια Αργυράκη, Σταυρούλα Κτιστάκη, Ευσταθία Σκούρα, Αικατερίνη Ρωξάνα, Ειρήνη Σταυρουλάκη, Μαρίνα-Αλεξάνδρα Τσακάλη, Σουλτάνα ...υ, Σύμβουλοι, Δημήτριος Βανδώρος, Ελευθέριος Μελισσαρίδης, Σπυριδούλα Καρύδα, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Ειρήνη Σταυρουλάκη και Σουλτάνα ..., καθώς και η Πάρεδρος Σπυριδούλα Καρύδα, μετέχουν ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008. Γραμματέας η Ελένη Γκίκα.

Για να δικάσει την από 12 Σεπτεμβρίου 2019 αίτηση:

του ... του ..., κατοίκου ..., ο οποίος δεν παρέστη, αλλά ο πληρεξούσιος δικηγόρος νομιμοποιήθηκε στην πρώτη επ' ακροατηρίου συζήτηση,

κατά των: 1. Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος παρέστη με τον Δημήτριο Μακαρονίδη, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, ο οποίος κατέθεσε δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 4509/2017, περί μη εμφανίσεώς του, και 2. Δήμου ..., ο οποίος δεν παρέστη.

Η πιο πάνω αίτηση συζητείται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της υπ' αριθμ. 2366/2021 παραπεμπτικής αποφάσεως του Γ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας και της υπ' αριθμ. 2378/2022 αναβλητικής αποφάσεως της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να επιλύσει η Ολομέλεια το ζήτημα που αναφέρεται στην απόφαση.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν: α) το από 25.8.2019 πρακτικό ορκωμοσίας της Δημοτικής Αρχής του Δήμου ... κατά το μέρος που αφορά στην ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων του ... ως Προέδρου του Συμβουλίου της Κοινότητας ... του ανωτέρω Δήμου, β) η υπ' αριθμ. /2019 απόφαση του Δημάρχου ..., κατά το μέρος της που αφορά την Κοινότητα ... και τον ... ως Πρόεδρο αυτής και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της παραπεμπτικής αποφάσεως, η οποία επέχει θέση εισηγήσεως, από την εισηγήτρια, Σύμβουλο Σταυρούλα Κτιστάκη.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, λόγω κωλύματος, κατά την έννοια του άρθρου 26 του ν. 3719/2008 (Α' 241), της Συμβούλου Όλγας Ζύγουρα, τακτικού μέλους της συνθέσεως που εκδίκασε την ανωτέρω υπόθεση, λαμβάνει μέρος αντ' αυτής η Σύμβουλος Σουλτάνα ...υ, αναπληρωματικό, μέχρι τώρα, μέλος της συνθέσεως και δεν θα λάβει μέρος στη διάσκεψη η Σύμβουλος Ειρήνη Σταυρουλάκη, αναπληρωματικό μέλος της συνθέσεως κατά το άρθρο 26 παρ. 2 του Ν. 3719/2008 (βλ. πρακτικό διασκέψεως 20/10.2.2023, βλ. ΣΤΕ 2560-2563/2022 Ολομ., πρβλ. ΣΤΕ 1402, 1398/2022 Ολομ. κ.ά.).

2. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό πληρωμής/2019).

3. Επειδή, με την αίτηση αυτή, η οποία εισάγεται προς συζήτηση μετά την έκδοση της 2378/2022 αναβλητικής αποφάσεως του Δικαστηρίου, ζητείται η ακύρωση: α) του από 25.8.2019 πρακτικού ορκωμοσίας της Δημοτικής Αρχής του Δήμου ..., κατά το μέρος που αφορά στην ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων του ως Προέδρου του Συμβουλίου της Κοινότητας ... του ανωτέρω Δήμου και β) της /2.9.2019 απόφασης του Δημάρχου ..., με την οποία παρέχεται εξουσιοδότηση στους Προέδρους των Κοινοτήτων του Δήμου ... για τη θεώρηση του γνησίου της υπογραφής και τη θεώρηση αντιγράφων και φωτοαντιγράφων των εγγράφων, «κατά το μέρος ... που αφορά την Κοινότητα ... και τον ως Πρόεδρο αυτής».

4. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται στην Ολομέλεια κατόπιν της 2366/2021 αποφάσεως του Γ' Τμήματος του Δικαστηρίου, με την οποία παραπέμφθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος, το οποίο προστέθηκε με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, το ζήτημα που ανέκυψε σχετικά με τη συνταγματικότητα των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 9 περιπτ. α', β' και γ' του ν. 4623/2019 και του άρθρου 10 παρ. 4 του ν. 4625/2019 καθ' ό μέρος αυτές καταλαμβάνουν την ανάδειξη του προέδρου του συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων κατά την αμέσως επόμενη των εκλογών της 26ης Μαΐου 2019 δημοτική περίοδο, καθώς το Τμήμα ήχθη σε κρίση περί αντιθέσεως των διατάξεων αυτών προς τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι καθώς και τις συνταγματικές αρχές της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, ως έκφρασης της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, και της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού. Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση η υπόθεση παραπέμφθηκε στο σύνολό της στην Ολομέλεια του

Δικαστηρίου, λόγω σπουδαιότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 (περιπτ. α' και β') του άρθρου 14 του π.δ. 18/1989 (Α' 8).

5. Επειδή, όπως προκύπτει από τα οικεία, από 4.1.2023 και 23.12.2022, αποδεικτικά επιδόσεως, αντίγραφα της ως άνω αναβλητικής αποφάσεως, με την οποία ορίσθηκε νέα δικάσιμος η παρούσα (3.2.2023), έχουν νομοτύπως και εμπροθέσμως κοινοποιηθεί στον αιτούντα, στο Δήμο ... και στον Υπουργό Εσωτερικών. Επομένως, νομίμως συζητήθηκε η υπόθεση στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, παρά τη μη παράσταση του αιτούντος και του Δήμου

6. Επειδή, η κρινόμενη διαφορά υπάγεται στη γενική ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, διότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2944/2001 (Α' 222) και όπως η περίπτωση ια' αυτής προστέθηκε με το άρθρο 47 παρ. 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213), αυτή περιλαμβάνεται στην ειδική κατηγορία των υποθέσεων που αφορούν την «οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών» -και, ειδικότερα, την ανάδειξη των οργάνων ή των μελών των συλλογικών οργάνων διοίκησης- των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών τους προσώπων, οι οποίες «παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας», και όχι στη γενικότερη κατηγορία των υποθέσεων οι οποίες αφορούν «την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» και υπάγονται στην ακυρωτική αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου (ΣΤΕ 2377/2022 Ολομ.).

7. Επειδή, το Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 1 ότι: «1. Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. 2. Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία. 3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα», στο άρθρο 4 παρ. 1: «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου», στο άρθρο 5 παρ. 1: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη», περαιτέρω δε, στο άρθρο 51 ότι: «1. ... 3. Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει. ...», στο άρθρο 52 ότι: «Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας, που έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση. Νόμος ορίζει τις ποινικές κυρώσεις κατά των παραβατών της διάταξης αυτής» και στο άρθρο 54 ότι: «1. Το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες ορίζονται με νόμο ...» και τέλος στο άρθρο 102 ότι: «1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. ... 2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει. 3. ...».

8. Επειδή, το κατά το άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος δικαίωμα της συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική ζωή της Χώρας περιλαμβάνει τη δυνατότητά του αφενός μεν να εκλέγει τους αντιπροσώπους του στο Κοινοβούλιο (ενεργητικό εκλογικό δικαίωμα), αφετέρου δε να εκθέτει ο ίδιος υποψηφιότητα αντιπροσώπου (παθητικό εκλογικό δικαίωμα), εφόσον βεβαίως και στις δύο περιπτώσεις συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τα σχετικά άρθρα του Συντάγματος και την λοιπή νομοθεσία. Τα προαναφερθέντα ισχύουν και για την εκλογή των αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δευτέρου βαθμού, αφού και η εκλογή αυτή ανάγεται στην πολιτική ζωή της Χώρας γενικώς. Περαιτέρω, ο τρόπος εκλογής τόσο των αντιπροσώπων των πολιτών στο Κοινοβούλιο, όσο και των αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, στο μέτρο που δεν ρυθμίζεται από το Σύνταγμα, επαφίεται στον κοινό νομοθέτη (άρθρα 51 παράγραφος 3, 54 παράγραφος 1 και 102 παράγραφος 2 του Συντάγματος), ο οποίος όμως δεν μπορεί να θεσπίσει διατάξεις που αναιρούν ή περιορίζουν υπέρμετρα το εν λόγω δικαίωμα του πολίτη (πρβλ. ΑΕΔ 35/1985, ΣΤΕ 2140/2013 Ολομ., 2377/2022 Ολομ. κ.ά.). Εξάλλου, το προπαρατεθέν άρθρο 52 του Συντάγματος αφενός καθιερώνει κατευθυντήρια αρχή που διέπει την εκλογική διαδικασία εν γένει -περιλαμβανομένης και της εκλογής των αρχών των Ο.Τ.Α. (βλ. ΣΤΕ 2377/2022 Ολομ. κ.ά.)- και αφετέρου περιέχει συγκεκριμένο κανόνα με δεδομένο ρυθμιστικό περιεχόμενο, ώστε να διασφαλίζεται η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Το ρυθμιστικό πεδίο της εν λόγω συνταγματικής διάταξης, στο οποίο υπάγονται η ελεύθερη διαμόρφωση και εκδήλωση της εκλογικής βούλησης, παραβιάζεται σε κάθε περίπτωση κατά την οποία προκύπτει αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος, με συνέπεια τη μεταβολή της επιλογής (βλ. ανωτ. 2377/2022 Ολομ.).

9. Επειδή, ο ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87), όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ... Πρόγραμμα "ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι" ...» (Α' 133) και ίσχυε κατά τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της 26ης Μαΐου 2019, όριζε, μεταξύ άλλων, τα εξής: άρθρο 1 «Σύσταση δήμων. 1. Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. 2. Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης συνιστώνται ανά νομό ως εξής: 1. ... 38. ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ. Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω Δήμοι: 1. ... 4. Δήμος ... με έδρα τα Γιαννιτσά και ιστορική έδρα την ... αποτελούμενος από τους δήμους α. ... β. ... οι οποίοι καταργούνται» άρθρο 2 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4555/2018 «Συγκρότηση δήμων. 1. Η εδαφική περιφέρεια του κάθε δήμου που συνιστάται με τον παρόντα νόμο αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνενούμενων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Οι εδαφικές αυτές περιφέρειες αποτελούν τις δημοτικές ενότητες του νέου δήμου και φέρουν το όνομα του δήμου ή της κοινότητας. 2. Τα τοπικά διαμερίσματα που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), μετονομάζονται σε κοινότητες,

ανεξαρτήτως του πληθυσμού τους. ... 3. ... 4. Τα δημοτικά διαμερίσματα στα οποία διαιρούνται οι δήμοι άνω των 100.000 κατοίκων μετονομάζονται σε κοινότητες».

10. Επειδή, περαιτέρω, ο ίδιος ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4555/2018 και τον ν. 4604/2019 (Α' 50/26.3.2019) και ίσχυε κατά τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της 26ης Μαΐου 2019 και της 2ας Ιουνίου 2019, όριζε επίσης τα ακόλουθα: Στο άρθρο 8 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 4555/2018) ότι: «Κοινότητες - Όργανα διοίκησης κοινοτήτων. 1. Όργανα των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, με βάση τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, είναι: α) Το συμβούλιο της κοινότητας. β) Ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας. 2. Το συμβούλιο της κοινότητας αποτελείται από πέντε (5) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από τριακόσιους έναν έως δύο χιλιάδες (301-2.000) κατοίκους ... 3. ...», στο άρθρο 9 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4555/2018 και τροποποιήθηκε, ως προς την παράγραφο 4, περίπτ. δ', με το άρθρο 50 του ν. 4604/2019) ότι: «Διάρκεια δημοτικής περιόδου. 1. Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και οι πρόεδροι των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων, εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. 2. ... 4. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος: α) Ο πρώτος γύρος της εκλογικής διαδικασίας στα αξιώματα της παραγράφου 1 θα διεξαχθεί την Κυριακή κατά την οποία διενεργείται η ψηφοφορία για την εκλογή των αντιπροσώπων της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του έτους 2019. β) ... γ) Η εγκατάσταση των νέων αρχών θα γίνει την 1η Σεπτεμβρίου 2019 και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023 και λογίζεται πλήρης για όλες τις συνέπειες. δ) ... Η εκλογή Προέδρου κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων διενεργείται κατά το μήνα Σεπτέμβριο, σύμφωνα με το άρθρο 79». Περαιτέρω, στο άρθρο 37 του ως άνω νόμου 3852/2010 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 33 του ν. 4555/2018) ορίζονταν τα εξής: «Κατανομή εδρών συμβούλων της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων. 1. Στις εκλογές των συμβουλίων κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, η κατανομή των εδρών γίνεται αναλογικά, μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετείχαν στις εκλογές για το συμβούλιο της κοινότητας, με τον ακόλουθο τρόπο: Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην κοινότητα όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του συμβουλίου κοινότητας. Το ηλικίο που προκύπτει αυξημένο κατά μία μονάδα, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες, όσο και το ακέραιο ηλικίο αυτής της διαίρεσης. Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των συνδυασμών, είτε έλαβαν έδρα κατά το προηγούμενο εδάφιο είτε όχι, ανάλογα με τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα που έχουν. Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αξιοσημείωτων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση. Αν και

μετά τη διανομή των εδρών με βάση τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός. Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο. 2. Αν έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός για το συμβούλιο της κοινότητας, οι σύμβουλοι της κοινότητας εκλέγονται από το μοναδικό αυτό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του συμβουλίου της κοινότητας, εκλέγονται τακτικοί σύμβουλοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί. 3. Αν υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση». Στο δε άρθρο 40 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 του ν. 4555/2018 και τροποποιήθηκε, ως προς την παράγραφο 4, με το άρθρο 63 του ν. 4604/2019) οριζόταν ότι: «Τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων - Ισοψηφία. 1. Τακτικοί σύμβουλοι του συμβουλίου κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων εκλέγονται, από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης. 2. Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων του συμβουλίου της κοινότητας, με τη σειρά των σταυρών προτίμησης. 3. Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση. 4. Σε περίπτωση που συνδυασμός πλειοψήφησε στην κοινότητα με ποσοστό μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50% + 1 ψήφος), ο πρώτος σε σταυρούς υποψήφιος σύμβουλος του αναδεικνύεται Πρόεδρος του Συμβουλίου της εν λόγω κοινότητας, χωρίς να εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή το άρθρο 79, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 80 του ν. 4555/2018». Το άρθρο 79 του ν. 3852/2010, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 80 του ν. 4555/2018, όριζε στην παράγραφο 1 ότι πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων εκλέγεται, από το σύνολο των μελών του οικείου συμβουλίου, «ο επικεφαλής ενός από τους δύο πρώτους κατά σειρά εκλογής συνδυασμούς ...». Ακολούθως, το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε, ως προς τις παραγράφους 1, 2 και 5 αυτού, με το άρθρο 67 παρ. 1, 2 και 3 του ν. 4604/2019 ως εξής: «Πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων εκλέγεται, με ψηφοφορία από το σύνολο των μελών του οικείου συμβουλίου και για το σύνολο της δημοτικής περιόδου, ο σύμβουλος ενός από τους δύο πρώτους κατά σειρά εκλογής συνδυασμούς, που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του, με τη διαδικασία της παραγράφου 2. 2. Την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της δημοτικής περιόδου, το συμβούλιο της κοινότητας συνέρχεται σε ειδική συνεδρίαση, για να εκλέξει τον Πρόεδρό του, ύστερα από πρόσκληση του πρώτου, μεταξύ των εκλεγέντων συμβούλων του μεγαλύτερου σε εκλογική δύναμη συνδυασμού, κατά τη σειρά αναγραφής αυτών στην απόφαση του δικαστηρίου περί ανακήρυξης του συνδυασμού. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλυψε το συμβούλιο, ο οποίος αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα

του συμβουλίου σε ένα από τα μέλη του συμβουλίου ή σε έναν από τους υπαλλήλους του δήμου. Κατά τη συνεδρίαση, οι σύμβουλοι, με μυστική ψηφοφορία, επιλέγουν για το αξίωμα του Προέδρου του συμβουλίου κοινότητας, το σύμβουλο της προτίμησής τους, ανάμεσα στον πρώτο, σε σταυρούς προτίμησης, σύμβουλο του πρώτου κατά σειρά εκλογής συνδυασμού και τον πρώτο, σε σταυρούς προτίμησης, σύμβουλο του δεύτερου συνδυασμού. Κάθε μέλος του συμβουλίου έχει δικαίωμα να επιλέξει έναν μόνο υποψήφιο. Πρόεδρος εκλέγεται εκείνος που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του συμβουλίου, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 89. Αν μετά από τρεις ψηφοφορίες οι υποψήφιοι λάβουν τον ίδιο αριθμό ψήφων, διεξάγεται κλήρωση μεταξύ τους (όπως η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 67 παρ. 2 του ν. 4604/2019). 3. Όταν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί μέλος του συμβουλίου της κοινότητας, που ορίζεται από αυτόν, ως αναπληρωτής του. 4. Τα μέλη του συμβουλίου της κοινότητας μπορούν, με γραπτή δήλωσή τους προς τον δήμαρχο, να ανεξαρτητοποιηθούν από το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση ανεξαρτητοποίησης του προέδρου, αυτός εκπίπτει από το αξίωμά του και εφαρμόζεται η διαδικασία της επόμενης παραγράφου. 5. Αν η θέση του Προέδρου του συμβουλίου της κοινότητας κενωθεί λόγω θανάτου ή παραίτησης ή έκπτωσης από το αξίωμα ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου, επαναλαμβάνεται η διαδικασία εκλογής των παραγράφων 1 έως και 4, μεταξύ του επόμενου σε σταυρούς προτίμησης συμβούλου από το συνδυασμό του προέδρου και του πρώτου συμβούλου σε σταυρούς προτίμησης από τον συνδυασμό που έλαβε μέρος στη διαδικασία εκλογής προέδρου, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 (όπως η παράγραφος 5 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 67 παρ. 3 του ν. 4604/2019). 6. ...».

11. Επειδή, με τον ανωτέρω ν. 4555/2018 καθιερώθηκε για την κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου το σύστημα της απλής αναλογικής, σε αντικατάσταση του προϊσχύσαντος πλειοψηφικού συστήματος, ενώ διατηρήθηκε το σύστημα της εκλογής ως Δημάρχου του επικεφαλής του συνδυασμού που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων κατά την αρχική ή την επαναληπτική εκλογή (βλ. άρθρα 28 και 29, με τα οποία αντικαταστάθηκαν αντιστοίχως τα άρθρα 32 και 33 του ν. 3852/2010). Με τον ίδιο νόμο εισήχθη, εξάλλου, σειρά ρυθμίσεων, με τις οποίες επιδιώχθηκε, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην οικεία εισηγητική έκθεση, η αναδιαμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης των Δήμων, ώστε να προσαρμοσθεί στην υιοθέτηση της απλής αναλογικής, μέσω ιδίως «της κατάργησης της παντοδυναμίας του Δημάρχου και της διάχυσης των ρόλων και σε συμβούλους προερχόμενους από άλλες παρατάξεις». Περαιτέρω, σύμφωνα με την ίδια εισηγητική έκθεση, επιδιώχθηκε η ταυτόχρονη αποκατάσταση του αισθήματος εγγύτητας των πολιτών προς τις αυτοδιοικητικές δομές, μέσω «της αναβάθμισης του ρόλου κυρίως των κοινοτήτων, ως θεσμού ενδοδημοτικής αποκέντρωσης».

12. Επειδή, μετά τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της 26ης Μαΐου 2019, θεσπίσθηκε ο ν. 4623/2019 (Α' 134/9.8.2019). Με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 6 του Μέρους Α' «Επείγουσες διατάξεις Υπουργείου Εσωτερικών» (άρθρα

1 - 18) του ανωτέρω νόμου -οι οποίες ισχύουν, σύμφωνα με το άρθρο 121 αυτού, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως- προβλέφθηκε η τροποποίηση ή κατάργηση διατάξεων των νόμων 3852/2010, 4555/2018, 4604/2019, καθώς και άλλων συναφών νομοθετημάτων. Ειδικότερα, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 9 περιπτ. α' του ν. 4623/2019 αντικαταστάθηκε η παρ. 1 του άρθρου 79 του ν. 3852/2010 ως εξής: «Πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ορίζεται ο σύμβουλος του πρώτου κατά σειρά συνδυασμού που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του, σύμφωνα με την απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο πρωτοδικείο. Η μη αποδοχή του αξιώματος του προέδρου, δεν οδηγεί σε απώλεια της ιδιότητας μέλους του συμβουλίου της κοινότητας». Παράλληλα, με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 9 περιπτ. στ', β' και γ' του ν. 4623/2019 καταργήθηκαν οι προπαρατεθείσες διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 40, καθώς και της παραγράφου 2 του άρθρου 79 του ν. 3852/2010 και αναριθμήθηκαν οι επόμενες παράγραφοι του τελευταίου αυτού άρθρου, η δε αναριθμηθείσα παράγραφος 4 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε ως ακολούθως: «Αν η θέση του προέδρου του συμβουλίου της κοινότητας κενωθεί λόγω θανάτου ή παραίτησης ή έκπτωσης από το αξίωμα ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου, πρόεδρος ορίζεται ο επόμενος κατά σειρά σταυρών προτίμησης σύμβουλος του πρώτου σε εκλογική δύναμη συνδυασμού και αν εξαντληθούν οι σύμβουλοι του πρώτου συνδυασμού, πρόεδρος ορίζεται ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης μεταξύ των συμβούλων του δεύτερου συνδυασμού και ούτω καθεξής». Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 4 του ν. 4625/2019 (Α' 139/31.8.2019) -η οποία ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 26 αυτού, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως- η ανωτέρω παράγραφος 1 του άρθρου 79 του ν. 3852/2010 αντικαταστάθηκε εκ νέου -ρυθμιζομένων των περιπτώσεων ισοψηφίας- ως εξής: «Πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ορίζεται ο σύμβουλος του πρώτου κατά σειρά συνδυασμού που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών, Πρόεδρος ορίζεται ο υποψήφιος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Η μη αποδοχή του αξιώματος του Προέδρου δεν οδηγεί σε απώλεια της ιδιότητας μέλους του συμβουλίου της κοινότητας».

13. Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 52 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 40 του ν. 4555/2018, ορίζεται ότι: «Ορκωμοσία των δημοτικών αρχών. 1. Μετά την ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι κοινότητας και οι πρόεδροι των κοινοτήτων πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους δίνουν τον ακόλουθο όρκο: "Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου". 2. ...».

14. Επειδή, υπό το πνεύμα των αναφερθεισών στις σκέψεις 7 και 8 συνταγματικών αρχών της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, ως έκφρασης της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, και της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού, οι διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 9 περιπτ. α', β' και γ' του ν. 4623/2019 και του άρθρου 10 παρ. 4 του ν. 4625/2019, που αντικατέστησαν τις παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 79 του ν. 3852/2010, όπως ίσχυαν κατά τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της 26ης Μαΐου 2019, κατά το μέρος που καταλαμβάνουν την ανάδειξη του προέδρου του συμβουλίου (δημοτικής) κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων κατά την αμέσως επόμενη των εκλογών της 26ης Μαΐου 2019 δημοτική περίοδο (1.9.2019 - 31.12.2023), συνιστούν επέμβαση του νομοθέτη -μετά τη διεξαγωγή των ανωτέρω εκλογών και μάλιστα σε χρόνο κατά τον οποίο έχουν ήδη εξαχθεί τα εκλογικά αποτελέσματα και «προ της εγκατάστασης των νέων αιρετών αρχών» (βλ. αιτιολογική έκθεση του ν. 4623/2019)- στην ανάδειξη του ανωτέρω οργάνου διοίκησης (προέδρου συμβουλίου κοινότητας) Ο.Τ.Α., την οποία είχαν εξαρτήσει κατά συγκεκριμένο τρόπο οι ισχύουσες κατά τον χρόνο των εκλογών ρυθμίσεις (άρθρα 79 και 40 παρ. 4 του ν. 3852/2010, όπως είχαν τροποποιηθεί με τα άρθρα 67 και 63 του ν. 4604/2019) από το εκλογικό αποτέλεσμα στην οικεία κοινότητα. Επομένως, με τις εν λόγω διατάξεις των νόμων 4623/2019 και 4625/2019 ουσιαστικώς μεταβάλλεται εκ των υστέρων το πλαίσιο άσκησης των κατοχυρούμενων στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος δικαιωμάτων του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι και νοθεύεται η εκφρασθείσα κατά τις εκλογές της 26ης Μαΐου 2019 θέληση των εκλογέων των κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, η οποία διαμορφώθηκε κατά συνεκτίμηση, μεταξύ άλλων, και των ανωτέρω ρυθμίσεων του ν. 4604/2019 περί εκλογής ως προέδρου του συμβουλίου κοινότητας, από το σύνολο των μελών του οικείου συμβουλίου, του συμβούλου «ενός από τους δύο πρώτους κατά σειρά εκλογής συνδυασμούς, που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του», εφόσον ο πρώτος κατά σειρά εκλογής συνδυασμός δεν συγκέντρωνε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%. Τις ίδιες αυτές ρυθμίσεις είχαν συνεκτιμήσει, εξάλλου, κατά την υποβολή και υποστήριξη της υποψηφιότητάς τους, καθώς και κατά την κατάρτιση των αντίστοιχων συνδυασμών, και οι εκλεγέντες κατά τις εν λόγω εκλογές σύμβουλοι κοινότητας. Συνεπώς, οι ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 9 περιπτ. α', β' και γ' του ν. 4623/2019 και του άρθρου 10 παρ. 4 του ν. 4625/2019, καθ' ό μέρος καταλαμβάνουν την ανάδειξη του προέδρου του συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων κατά την αμέσως επόμενη των εκλογών της 26ης Μαΐου 2019 δημοτική περίοδο, παραβιάζουν τα αντίστοιχα δικαιώματα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, καθώς και τις αρχές (i) της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, ως έκφρασης της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, και (ii) της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού, οι οποίες διέπουν (και) τις εκλογές για την ανάδειξη των αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τα άρθρα 1 (παρ. 1 και 2), 4 (παρ. 1), 5 (παρ. 1), 51 (παρ. 3), 52 και 102 (παρ. 2) του Συντάγματος, δεδομένου και του ότι από τις αιτιολογικές εκθέσεις των νόμων 4623/2019 και 4625/2019 και τις λοιπές προπαρασκευαστικές εργασίες, δεν προκύπτουν

επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος που να δικαιολογούν, ειδικώς ως προς τις διατάξεις αυτές, την άμεση εφαρμογή τους.

15. Επειδή, μειοψήφησαν η Πρόεδρος του Δικαστηρίου Ε. Νίκα, ο Αντιπρόεδρος Κ. Κουσουλής και η Σύμβουλος Μ. Παπαδοπούλου, που διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Με βάση τις διατάξεις των άρθρων 63 και 67 παρ. 2 του ν. 4604/2019, οι οποίες ίσχυαν κατά τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της 26ης Μαΐου 2019, α) οι εκλογείς των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων δεν ψήφισαν για την ανάδειξη προέδρων των συμβουλίων των κοινοτήτων αυτών, αλλά μόνο για την εκλογή συμβούλων κοινότητας, ενώ β) η δυνατότητα του πρώτου σε σταυρούς υποψηφίου συμβούλου του δεύτερου κατά σειρά εκλογής συνδυασμού να αναδειχθεί πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας -εφόσον ο πρώτος κατά σειρά εκλογής συνδυασμός δεν συγκέντρωνε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%- έμμεσα μόνο συνδεόταν με το εκλογικό αποτέλεσμα, αντιθέτως δε, συνδεόταν κυρίως, μετά τις εκλογές, με το αποτέλεσμα ψηφοφορίας -και μάλιστα μυστικής- μεταξύ των μελών του συμβουλίου, ήτοι από την απολύτως αδέσμευτη κρίση καθενός εκ των εκλεγέντων συμβούλων. Εξάλλου, γ) η εκλογή των συμβούλων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων δεν αποσκοπεί στην άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων από τα αντίστοιχα συμβούλια ούτε στην ανάληψη από τους συμβούλους κοινότητας συγκεκριμένων αξιωμάτων, σύμφωνα με την ισχύουσα κατά τον χρόνο των εκλογών νομοθεσία, αλλά στην άσκηση των αρμοδιοτήτων που τους αναθέτει κάθε φορά ο νομοθέτης. Ενόψει αυτών -καθώς και της ρητής βούλησης του ίδιου του ιστορικού νομοθέτη, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4604/2019, ο πρόεδρος του συμβουλίου κοινότητας να μην αναδεικνύεται άμεσα από το εκλογικό σώμα, αλλά να εκλέγεται «έμμεσα», ήτοι «από το ίδιο το συμβούλιο», «με μυστική ψηφοφορία» (με εξαίρεση την περίπτωση που ο πρώτος κατά σειρά εκλογής συνδυασμός συγκεντρώνει ποσοστό μεγαλύτερο του 50%)- δεν συντρέχει εν προκειμένω, κατά τη γνώμη αυτή, παραβίαση των δικαιωμάτων του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι ούτε των αρχών της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, της λαϊκής κυριαρχίας και της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού από την εφαρμογή των επίμαχων διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 9 περιπτ. α', β' και γ' του ν. 4623/2019 και του άρθρου 10 παρ. 4 του ν. 4625/2019 κατά την αμέσως επόμενη των εκλογών της 26ης Μαΐου 2019 δημοτική περίοδο.

16. Επειδή, εν προκειμένω, στις 26 Μαΐου 2019 διενεργήθηκαν εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών και ειδικότερα, μεταξύ άλλων, συμβούλων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων του Δήμου ... του ομώνυμου νομού, περιλαμβανομένης και της κοινότητας ... της δημοτικής ενότητας ... του ανωτέρω δήμου. Το συμβούλιο δε της κοινότητας αυτής, ως εκ του μόνιμου πληθυσμού της (1.159 μόνιμοι κάτοικοι, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της 9.5.2011), αποτελείται, κατά το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 3852/2010, από πέντε (5) μέλη. Με την 13/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου ... επικυρώθηκε το εκλογικό αποτέλεσμα για το συμβούλιο της ανωτέρω κοινότητας, ως εξής: Επί συνόλου 801 έγκυρων ψηφοδελτίων, έλαβαν ο συνδυασμός «Οι ...»

298 ψήφους, ήτοι ποσοστό 37,20% και δύο έδρες, ο συνδυασμός «...» του αιτούντος 284 ψήφους, ήτοι ποσοστό 35,46% και δύο έδρες και ο συνδυασμός «...» 219 ψήφους, ήτοι ποσοστό 27,34% και μία έδρα. Τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης έλαβαν, από τους υποψηφίους του πρώτου κατά σειρά συνδυασμού «Οι ...», ο (254) και από τους υποψηφίους του δεύτερου κατά σειρά συνδυασμού «... όλοι μαζί» ο αιτών (224). Ακολούθως, σύμφωνα με το προσβαλλόμενο από 25.8.2019 πρακτικό ορκωμοσίας της δημοτικής αρχής του Δήμου ..., κατά την ανωτέρω ημερομηνία «έδωσαν τον προβλεπόμενο από τις διατάξεις του άρθρου 52 του Ν. 3852/2010 όρκο ... οι Δημοτικοί Σύμβουλοι, οι Σύμβουλοι των Κοινοτήτων και οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων, οι οποίοι ανακηρύχθηκαν τακτικά μέλη σύμφωνα με την υπ' αριθ. 13/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου ..., τα ονόματα των οποίων αναγράφονται στο τέλος του πρακτικού ... Δημοτικοί Σύμβουλοι. ... Σύμβουλοι κοινοτήτων. ... Κοινότητα 1. του Αντωνίου υπογραφή 2. Μ.Θ. υπογραφή 3. ... 5. Τ.Χ. υπογραφή». Περαιτέρω, σύμφωνα με το από 31.8.2019 πρακτικό ορκωμοσίας του ίδιου δήμου, κατά την ανωτέρω ημερομηνία έδωσαν τον προβλεπόμενο όρκο οι σύμβουλοι κοινοτήτων, περιλαμβανομένου και του αιτούντος, οι οποίοι είχαν ανακηρυχθεί τακτικά μέλη με την ίδια απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου ... και είχαν απουσιάσει από την ορκωμοσία της 25.8.2019 λόγω κωλύματος. Στη συνέχεια, εκδόθηκε η δεύτερη προσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση ... απόφαση του Δημάρχου ..., με την οποία -κατ' επίκληση, μεταξύ άλλων, των προαναφερόμενων από 25.8.2019 και 31.8.2019 πρακτικών ορκωμοσίας και των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 79 του ν. 3852/2010, «όπως τροποποιήθηκαν με τις όμοιες της παρ. 9α του άρθρου 5 του Ν. 4623/2019»- παρασχέθηκε εξουσιοδότηση «για τη θεώρηση του γνησίου της υπογραφής, καθώς και τη θεώρηση αντιγράφων και φωτοαντιγράφων των εγγράφων» στους προέδρους των συμβουλίων των κοινοτήτων του Δήμου ... και, μεταξύ άλλων, στον «Πρόεδρο του Συμβουλίου της Κοινότητας». Εξάλλου, κατόπιν της από 13.9.2019 αιτήσεως της δικηγόρου που υπογράφει το δικόγραφο της κρινόμενης αιτήσεως περί χορήγησης βεβαίωσης «από την οποία να προκύπτει ποιοι αιρετοί αναδείχθηκαν και ορκίστηκαν στις δημοτικές εκλογές της 26ης Μαΐου 2019 και απαρτίζουν το συμβούλιο της κοινότητας των ..., καθώς επίσης και ποιος ασκεί καθήκοντα προέδρου του συμβουλίου της κοινότητας», εκδόθηκε η βεβαίωση του Δημάρχου ..., στην οποία διαλαμβάνεται ότι: α) σύμφωνα με την προαναφερόμενη 13/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου ..., «η σύνθεση του συμβουλίου της κοινότητας ... προκύπτει από τους κάτωθι συνδυασμούς ως εξής: "Οι ..." - (254 σταυροί προτίμησης) - Μ.Θ. ... "... όλοι μαζί" - (224 σταυροί προτίμησης) - Τ.Π. ... "Ζούμε ..." - Τ.Χ. ...» και β) «σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 79 του Ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκαν με τις όμοιες της παρ. 9α του άρθρου 5 του Ν. 4623/2019 ... καθήκοντα προέδρου του συμβουλίου της κοινότητας ... ασκεί ο».

17. Επειδή, ενόψει των κριθέντων για το νομοθετικό έρεισμα των προσβαλλόμενων αποφάσεων, η παραδεκτώσ προσβαλλόμενη με την υπό κρίση αίτηση /2.9.2019 απόφαση του Δημάρχου ..., με την οποία παρέχεται εξουσιοδότηση στους Προέδρους των Κοινοτήτων του Δήμου ... για τη θεώρηση του γνησίου της

υπογραφής και τη θεώρηση αντιγράφων και φωτοαντιγράφων των εγγράφων, «κατά το μέρος ... που αφορά την Κοινότητα ... και τον ως Πρόεδρο αυτής», είναι μη νόμιμη. Και τούτο, διότι στηρίζεται στις ως άνω διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 9 περιπτ. α', β' και γ' του ν. 4623/2019 και του άρθρου 10 παρ. 4 του ν. 4625/2019, οι οποίες, κατά το μέρος που καταλαμβάνουν την ανάδειξη του προέδρου του συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων κατά την αμέσως επόμενη των εκλογών της 26ης Μαΐου 2019 δημοτική περίοδο, προσκρούουν στις διατάξεις των άρθρων 1 (παρ. 1 και 2), 4 (παρ. 1), 5 (παρ. 1), 51 (παρ. 3), 52 και 102 (παρ. 2) του Συντάγματος και, ως εκ τούτου, παραβιάζουν τις προαναφερθείσες συνταγματικές αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού και της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης του λαϊκού φρονήματος. Για τον λόγο δε αυτόν, βασίμως προβαλλόμενο, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να ακυρωθεί η /2.9.2019 απόφαση του Δημάρχου ..., κατά το μέρος με το οποίο ανατέθηκαν αρμοδιότητες στον ως Πρόεδρο του Συμβουλίου Κοινότητας Κατά τα λοιπά, η αίτηση αυτή, στρεφόμενη κατά του από 25.8.2019 πρακτικού ορκωμοσίας της Δημοτικής Αρχής του Δήμου ..., κατά το μέρος που αφορά στην ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων του ως Προέδρου του Συμβουλίου της Κοινότητας ..., είναι απορριπτέα ως ερειδόμενη επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, καθόσον από το ανωτέρω πρακτικό προκύπτει ότι ο περιλαμβάνεται μεν στους ορκισθέντες, σύμφωνα με την προμνημονευθείσα στη σκέψη 13 διάταξη του άρθρου 52 του ν. 3852/2010, συμβούλους της κοινότητας ... «οι οποίοι ανακηρύχθηκαν τακτικά μέλη σύμφωνα με την υπ' αριθ. 13/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου ...», όμως, δεν ορκίσθηκε ως πρόεδρος του συμβουλίου της εν λόγω κοινότητας. Επομένως, κατά το μέρος αυτό η κρινόμενη αίτηση είναι απορριπτέα.

18. Επειδή, στο άρθρο 95 παρ. 1 περ. α' του Συντάγματος ορίζεται ότι στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκει η ακύρωση των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 22 του ν. 4274/2014 (Α' 147) προστέθηκε παράγραφος 3β στο άρθρο 50 του π.δ. 18/1989, η οποία ορίζει τα εξής: «Σε περίπτωση αιτήσεως ακυρώσεως που στρέφεται κατά διοικητικής πράξεως, το δικαστήριο, σταθμίζοντας τις πραγματικές καταστάσεις που έχουν δημιουργηθεί κατά το χρόνο εφαρμογής της, ιδίως δε υπέρ των καλόπιστων διοικουμένων, καθώς και το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να ορίσει ότι τα αποτελέσματα της ακυρώσεως ανατρέχουν σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο του χρόνου έναρξης της ισχύος της και σε κάθε περίπτωση προγενέστερο του χρόνου δημοσίευσης της απόφασης». Με την τελευταία διάταξη δόθηκε η δυνατότητα στο Συμβούλιο της Επικρατείας, υπό προϋποθέσεις τις οποίες το ίδιο σταθμίζει, να αποκλίνει, σε εξαιρετικές πάντως περιπτώσεις, από τον κανόνα της αναδρομικής ακύρωσης και να καθορίσει μεταγενέστερο χρόνο επέλευσης των συνεπειών της ακύρωσης (βλ. ΣΤΕ 4446/2015 Ολομ., 431/2018 Ολομ., ΣΤΕ 2377/2022 Ολομ.).

19. Επειδή, το Δικαστήριο εκτιμώντας τις δυσχέρειες που θα ήταν ενδεχόμενο να αντιμετωπίσει ο Δήμος ... από την αναδρομή των αποτελεσμάτων της ακύρωσης στο χρονικό σημείο έκδοσης της επιδικίου αποφάσεως, κρίνει ότι συντρέχουν λόγοι

δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 50 παρ. 3β του π.δ. 18/1989, τα αποτελέσματα της ακύρωσης να ανατρέξουν σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της έκδοσης της ακυρούμενης αποφάσεως και προγενέστερο της δημοσίευσης της παρούσας αποφάσεως, να ορισθεί δε ως τέτοιο χρονικό σημείο η προηγούμενη ημέρα της δημοσίευσης της αποφάσεως αυτής.

20. Επειδή, λόγω της εν μέρει νίκης και εν μέρει ήττας των διαδίκων, πρέπει να μην επιδικασθεί δικαστική δαπάνη.

Δια ταύτα

Δέχεται εν μέρει την αίτηση.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Ακυρώνει εν μέρει, σύμφωνα με το σκεπτικό, την /2.9.2019 απόφαση του Δημάρχου
....

Ορίζει ως χρόνο ενάρξεως των αποτελεσμάτων της ακύρωσης την προηγούμενη της δημοσίευσης της παρούσας αποφάσεως ημέρα.

Απορρίπτει την αίτηση κατά τα λοιπά.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 10 Φεβρουαρίου 2023 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 20ής του ίδιου μήνα και έτους.

Η Πρόεδρος

Ευαγγελία Νίκα

Η Γραμματέας

Ελένη Γκίκα